

Till förbundet äger hvarje kvinnlig och manlig arbetare, som fyllt 18 år och arbetat minst 1 år på typografisk- och litografisk anstalt eller stilgjuteri, rätt att inträda. Syftemålet med en sådan storartad organisation, omfattande alla Finlands grafiska arbetare, är att höja bildningen och förbättra får sociala och ekonomiska ställning (se § 1). Förbundets styrelse underhandlar ingenting med enskild medlem inom de grafiska yrkena, utan bör en orts grafiska arbetare *bilda förening, afdelning, eller klubb*, samt sedan medelst anmälningsblankett, som erhålles af styrelsen, anmäla om sitt inträde i förbundet (se § 3). Förbundets stadgar böra tagas till efterrättelse. Afdelningsstadgar böra öfverensstämma med förbundets och böra desamma sändas till styrelsen tillika med anmälningsblanketterna. Inträdet i förbundet räknas från den dag kungörelse i Gutenberg därom varit införd.

Afgiften till förbundet kan synas vara för hög — 12 mark i året — men sett på alla de utgifter som förbundet kommer att erhålla och på de förmåner som en förbundsmedlem har, måste detta påstående tillbakavisas, ty afgiften är så lågt taget som att inträdesavgiften utgöres af endast 1 mk och därefter 1 mk för månad, som erlägges halfnåndsvis med 50 penni. För denna afgift erhåller hvarje medlem

gratis

förbundsorganet. Elever och hjälparbetare erlägga endast *hälften* af denna afgift — undantagandes inträdesavgiften (se § 4). Medlemmarna betala alla sina utgifter till afdelningsstyrelsen eller klubbs ombudsman hvarefter styrelsen levererar alla medel till förbundsstyrelsen (se närmare därom i § 4 mom. d till f).

Efter ett närmare begrundade af förbundets stadgar torde det stå för hvar och en klart huru detta stora samarbete skall realiseras — förbundsstyrelsen förbereder frågor och realiserar dem, medlemmarna votera, diskutera och äro eniga samt fullgöra sina plikter.

För den redaktionella delen af förbundsarbetet väljer hvarje afdelning och klubb en ombudsman eller referent, som till förbunds organet refererar alla afdelningens göranden och låtanden

väljen därför referenter!

*

Af allt att döma synes intresset för ett enigt samarbete

vara varmt hos den finske typografen, ty föreningar och klubbar ha under detta år bildats i flere af landets städer och de få städer som ännu ej organiserat sig, väntas med spännt intresse, att de skola följa exemplet efter sina kolleger. Så små orter om Kotka och Fredrikshamn ha organiserat sig och hafva de visat att de ej ryggat för de omständigheter som äro förknippade med detta arbete. Vi lyckönska våra kolleger till enigt och tråget samarbete.

Å andra sidan synes det äfven, att opposition för förbundsarbetet uppstått, så t. ex. har en framtående person i Uleåborg, som fordom varit en varm vän till förbundet just då denna fråga behandlades för första gången offentligt, vägrat då han anmodats ställa sig i spetsen för arbetet, sägande att han ej intresserar sig för detsamma, flere liknande personer att förtiga.

Men vi få ej rädas, utan hurtigt taga i tu med arbetet, ty om vi enigt och med moget öfvervägande göra det skola vi stadigt och med jämna steg nå målet. Det är ej alltid förmågan som spelar den största rollen utan en god vilja.

*Glöm ej Tillfälliga
utgiftsfonden!*

Matkakirjeitä*).

V.

Budapest, kesäkuulla.

Jokainen on varmaan lukenut sanomalehdissä, niistä monista suurista juhlista, joilla unkarilaiset „pikkuserkämme“ ovat tuhatvuotista oloansa kansana Euroopassa viettäneet.

Ja tätä muiston viettoa on koitettu saada niin loistavaksi kuin mahdollista. Kaikkialla maaseuduilla on pidetty juhlahumalanpalveluksia, pystytetty useilla paikkakunnilla muistopatsaita, toimeenpantu kansanjuhla, perustettu 1,000 uutta kansakoulua y. m. Kaiken tämän juhlimisen keskuspaikaksi on kuitenkin Budapest, Unkarin pääkaupunki, muodostunut. Tähän on kutsuttu, paitsi kaikenlaatuisia juhlia, myöskin sijoitettu tämän tuhatvuotisjuhla-ohjelman loistonumero: *Kansallinen-, historiallinen-, taide- ja teollisuusnäyttely.*

Näyttelyn ohessa on toimeenpantu kaikenmoisia maailmankongresseja, kuten esim. sanomalehtimiesten.

Tätä näyttelyä on koitettu saada niin täydelliseksi kuin mahdollista, jotta se antaisi jotenkin tarkan ja oikean käsityksen Unkarin nykyisestä sivistyskannasta. Guldeniä ei suinkaan ole säästetty, vaan annettu mennä oikein „Porvoon mittalla“ paraiten onnistuakseen. Ja tässä pyynnösään ovat he täysin onnistuneet ehkä loistavammin kuin olivat toivoneet.

Jokainen näyttelyssä kävijä täytyy myöntää, että unkarilaiset ovat päässeet erittäin korkealle kulttuurikannalle, huolimatta niistä sotaisista vuosisadoista, joita on ollut kestettävänä. Ei mikään maa voi kunnialla historialla unkarilaisen kanssa kilpailla, Unkari kun on usea vuosisata ollut länsimaisen sivistyksen pylväs turkkilaisten monia hyökkäyksiä vastaan, näiden koittaessa saattaa Euroopan ikeensä alaiseksi.

Näyttely, joka on sijoitettu kaupungin komeimman kadun Andrassyutin päässä olevaan kaupungipuistoon, ei ole hetkessä läpikäyty. Se käsittää noin 520,000 neliömetrin pinta-alan, paitse muutamien suurempien rakennuksien pinta-ala, joille tilaa ei ole riittänyt tässä puistossa. Näyttelyssä on 230 rakennusta, joista muutamat ovat oikein jättiläiskokoisia, kuten Konehalli, Teollisuushalli ja Maanviljelyshalli sekä historialliset rakennusryhmät. Kaikki sekä suuret että pienet ovat taiteellisesti tehdyt ja todistavat nekin jo yksistään, että unkarilaiset tahtovat niin loistavasti kuin mahdollista viettää tätä tuhatvuotista juhlaansa.

Pitäisi kyllä tehdä selkoa yhdestä ja toisesta tässä näyttelyssä, mutta koska ne eivät koske varsinaisesti meidän ammattiamme, jätämme ne sikseen. Mainita täytyy sentään Historiallinen rakennusryhmä. Yksi sen kauneimmista osista on jäljennös eräästä vanhasta Unkarissa olevasta Hunyadi linnasta. Tähän on koottu esineitä kaikkialta, jopa paavin ja sultaaninkin kokoelmista. Muun muassa on täällä suuri määrä vanhoja kirjoitettuja ja puulevyillä painettuja kirjoja.

Suurimpien rakennuksien joukkoon näyttelyssä on myöskin *Paperiteollisuuden ja Graffillisten ammattihaarojen halli* luettava. Se on erittäin komea ja miellyttävä rakennus, vaan onkin tullut maksamaan 85,000 guldeniä. Piirustukset on eräs L. Bannhorn tehnyt. Kaikkia sivuja peittää suuret ikkunat ja tekevät yhdessä vaalean värin kanssa rakennuksen valoisan näköiseksi.

Hallin sisustus on hyvin käytännöllinen. Sisällä kulkee ympäri rakennuksen lehterin tapainen kerros, joka on jaettu pieniin osastoihin näyttelypanijoita varten. Lehterin alla oleva tila on samaten osastoihin jaettu. Täten jää keskusta aivan vapaaksi, joka on annettu kaikenlaisen paino- ja muitten koneiden käytettäväksi. Lehtereille, joista

*) Tämä kirjje tulee kovin myöhään vaan syy on postilaitoksessa. Me kirjoitimme jo aikoja sitten vaan kuten jällestepäin saimme tietää oli kirjje joutunut teille tietämättömille ja on meidän nyt ollut pakko kirjoittaa se uudestaan. Eskimolaiset.

mainiosti voi katsella keskellä hallia olevien koneitten käyntiä, johtaa kaksi mukavaa, pehmeillä matoilla peitettyä porraskäytävää. Valoa tulee runsaasti suurista ikkunoista ja valaisee pienimänkin sopukan tilavassa rakennuksessa.

Näytteillepanijoiden lukumäärä nousee noin sadan vaiheille. Suurin osa näistä ovat tietysti Budapestistä, mutta myös maaseudulta on joukko.

Heti kun astuu tähän rakennukseen kohtaa silmää ne runsaslukuiset koneet, jotka ovat keskustassa. Tavallisia pikapainimia on 8, kivipainokoneita 3, sekä suuri joukko pienempiä painokoneita. Nämä koneet ovat unkarilaista tekoa. Hämmentävää vielä rotatsioonikoneella, jonka valmistanut toiminimi *J. Wörner ja kumpp.* Heiltä kuuluu olevan jo muutamia näistä koneista käynnissä. Hyvää työtä tämäkin näytteille pantu kone osoittaa. Siinä painetaan näyttelyssä ilmestyvä jokapäiväinen lehti *Kiallitási ujsag* (Näyttely-uutisia). Tämä myöskin ladotaan täällä. Sitä varten on erityinen latomahuone lehterin alla järjestetty. Pitkin päivää seisoo tässä uteliasta yleisöä ihmetellen miten mekoissa olevat latojat „kirjoja tekevät“.

Kirjakevalimoja edustaa „*Ensimmäinen unkarilainen kirjakevalimo osakeyhtiö*“. Tämä toiminimi on asettanut näytteille komplettikoneen, jolla tehdään työtä näyttelyssä. Sitä varten harjoittaa tämä toiminimi messinkilinjien valmistamista, joita täällä myöskin on näytteillä. Vielä on täällä toinenkin valimo, vaan siitä ei ole mitään mainittavaa.

Toiminimi *J. Rigler* on näytteille asettanut paperivalmistuskoneita sekä monenlaatuista paperia.

Koneista täytyy vielä mainita eräs kirjekuorien valmistusta varten. Suurin osa koneita tässä hallissa ovat käynnissä. Käyttövoimana on sähkö.

Tässä käy samalla mainitseminen, että sähköä liikevoimana käytetään parissa painossa Budapestissä. Se tekee painohuoneen koko joukon siistimmäksi. Pieni sähkökone on jokaisen painokoneen alla. Täten katoavat kaikki hihnat ja akselit katoista, jotka aina ovat suurena haittana. Näitten sijaan tulee hienot näkymättömät langat. Painajan ei tarvitse muuta kun painaa nappulaa, niin jo käy koko hänen töskynsä. Tyytyväisiä kuuluvat olevan tähän uuteen liikevoimaan.

Painoista ottavat ensi sijan Budapestin neljä suurinta toiminimeä. Ne ovat *Pesti könyvnyomda resvény tarsaság, Pallas, Franklin* ja *Athenaeum*.

Näistä neljästä oli Pallaspainon tuotteet parhaimmat. Tältä oli joukko hienoja aksidenssi- ja kirjatöitä. Myöskin hyviä kivipainotöitä oli näytteillä. Tämän ohessa oli sillä vielä erityinen osasto pussi- ja koteloteollisuutta varten.

Ensinmainittu näistä neljästä painoista, Pestin kirjapaino osakeyhtiön kirja- ja kivipainotuotteet ovat myöskin huomiota herättäviä. Hyviä aksidenssejä oli myös joukko. Kivipainotuotteista olivat sen ilmoitusplakaatit erittäin taiteellisia ja omiaan huomiota puoleensa vetämään. Erikoistuotteena painosta olivat nuottityöt, joita varten oli erityinen osasto. Täällä oli asetettu näytteille eräs metodi, joka oli meille aivan uusi ja Suomessa tuntematon. Nuottimerkit hakataan, viivat ja kaaret kaiverretaan sinkki- tai lyijylevyille. Laulunoteissa tuleva teksti hakataan myöskin. Tätä työtä varten on 56 leimainta, tekstiin tarvittavat leimat lukuunottamatta, ja kaivertimia noin 10 kpl. Kun levy on valmis, otetaan siitä vedos ja viedään kivellet, jolla se painetaan. Täten painetut nuotit ovat paljon siistimmät kuin litografeeratut. Levyistä on vielä se etu, että niitä voi säästää, jota litografeeratuilla ei kannata tehdä.

Franklinpainolla oli kirja- ja aksidenssitöitä. Näytteille on tämä paino asettanut vielä erään 200 vuotta vanhan painokoneen ja yhden 2 metriä leveän ja 1½ m. korkean valmiin formun.

Athenaeum-painolla on ainoastaan tavallisia painotuotteita, joista ei ole mitään mainittavaa.

Valtion kirjapaino on näytteille asettanut galvanoplastillisia ja fotokemigrafillisia töitä, kuvia

y: m. Myöskin korko- ja aina 9 värillä painettu ja karttoja oli nähtävänä. *Tiedeakatemian* painolla oli samanlaisia töitä kun viimeainutulla. Sen lisäksi vielä koulussa tarvittavia kirjoja, seinätauluja ja muita opetusaineita.

W. Kumosy ja poika oli näytteille asettanut kirja- ja kivipainotöitä sekä nuottitöihin tarvittavia levyjä ja työkaluja. *Pester Lloyd* sanomalehden kirjapainolla oli kokoelma erinomaisia aksidenssejä ja stereotyppelevyjä lehdestä rotatsioonikonetta varten.

Pannonia asettaa näytteille aksidenssitöitä. *Hamburger & Buckholz'n* sekä *T. Presburgin* kivipainotyöt ovat myöskin mainittavia. „*Taide*“ ja kivipaino *Kosmos* on edusettuna öljytauluilla ja suurella valikoimalla hyviä kuvia. Sitä vastoin ovat sen kirjapainotyöt kurjanlaatuisia. Tässä painossa painettu *Näyttelyn ohjaaja* on niin huonosti tehty, että tuskin kehtaa sen lehtiä selailta. Tämmöiseltä työltä, joka jää muistoksi näyttelyssä kävijälle, pitäisi jo vaatia vähän enemmän. Vähintään pitäisi sen olla virheettömästi ladottu. *Apollo* kivipainolla on myöskin hyviä kuvatyöitä näytteillä. Toiminimi *Kogatovitz ja kumppilla* on karttoja ja huonoja pelikortteja näytteillä.

Maaseudulta ovat *F. Ronayn* Komáranista aksidenssitöitä ja *H. Uhrmanin* Temesvarista kirja- ja kivipainotyöt paraimpia. *Kolozvárin* museo on pannut näytteille vanhoja kirjoja, niitten joukossa värillä painettu raamattu vuodelta 1552.

Näitten mainittujen toiminimien ohessa löytyy vielä joukko kirjansitoja, paperi- ja kautschukileimasintehäitten tuotteita. Viimeksi mainituista ovat *A. Klassohnin* ja *S. T. Herbstin* tuotteet paraimmat. Tällä viimeainutulla toiminimellä oli myöskin hyviä klischeitä.

Valokuvaajista, joita on suuri joukko näyttelyssä, ovat paraimmat *T. Strelisky*, *J. Goszleth* ja *Mertens*. Kerrassaan hienoja heliogravyyrejä asettaa toiminimi *K. Divald*.

Nämä kaikki ylempänä mainitut näytteilleasettajat ovat paraimpia tässä hallissa. Kuten tästä huomaa on grafillinen taide jotenkin korkealla kannalla Unkarissa. Unkarilaiset eivät seisot tässä muillakaan aloilla alempana muita kansoja. Näyttelyssä kävijään tekee näyttely mitä paraimman vaikutuksen. (Jatk.)

Från våra inre förhållanden.

Den som något närmare lagt sig in uti det s. a. s. pulserande lifvet inom vår förening vet väl hvilket otacksamt göra de flesta af våra funktionärer fått sig ålagt, isynnerhet de, som på ett eller annat sätt hafva att skaffa med den ekonomiska delen af våra gemensamma arbeten, här åsyftas uppördsmän, festbestyrelsemedlemmar m. fl. Ofta, åtminstone efter hvarje tillställning, vare sig större eller mindre, så är det festbestyrelsen som är svårt ansatt, äfvenså uppördsmännen å tryckerierna, hvilka hvarje aflöningsdag hafva att löpa från man till man med allehanda slag af uppördsaffärer och ofta nog af otacksamma personer endast få uppbara vredsiga ord i stället för rättmätiga fordringar. I själfva verket finnes också ibland oss personer, hvilka äro nog hänsynslösa till att tynga på föreningens eljes icke lysande ekonomi i det de först deltaga uti föreningens festligheter på kredit, och vankas der till ännu mat eller någon bål, så förakta de heller ingalunda bordets nöjen blott det kan ske på samma lämpliga vis och sedan låta sig påminnas om den senare delen af roligheten, neml betalningen i år och månader utan tanke uppå hvem som skall betala fiolerna. — Ett sorgligt faktum i sanning. Dock måste felet ibland äfven tillskrivas uppördsmännen, ty vi veta att en stor del af föreningens utestående fordringar just hvilat hos herrar f. d. uppördsmän. Det är verkligen att beklaga, det så mycken hänsynslöshet förefinnes hos personer, hvilkas intressen man skulle

tänka sig stå ganska nära våra allmänna sträfvan.

Härmed måtte förhålla sig huru som helst, så är det ändå sist och slutligen festbestyrelsen och föreningens kassör som får sitta emellan, ty efter hvarje tillställning inlöpa räkningar från alla håll och kanter, men fordringarna hos medlemmar och uppördsmän inflyta icke på långt när så punktligt som önskvärdt vore. Det har flere gånger förut uttalats som önskningsmål kreditsystemets inom föreningen afskaffande, men ännu har ingenting förspöts om några åtgärder i detta afseende och vi vilja för den skull ytterligare fästa vederbörandes uppmärksamhet derpå, i förhoppning om ett snart afhjelpande. Att detta kreditsystem urartat sig nära nog till en pockande nödvändighet, dertill ligger kanske felet delvis hos de ledande männen bland oss, och gifver det just därför opåkallad anledning till att taga itu med förbättringsarbetet, altså: Bort med krediten!

— n.

Notiser. — Uutisia.

— *Liittopuuhat Kuopiossa.* Yksityistä tietä tulleen kirjeen mukaan olemme tilaisuudessa ilmoittamaan, että Kuopiossa on Kirjaltajaliittoon kirjoittautunut 34 jäsentä, niiden joukossa m. m. Kuopion Uuden kirjapainon isännät ja molemmat faktorit.

Onnittelemme Kuopiolaisia, jotka miehissä ovat tulleet huomaamaan liiton tarpeellisuuden. Kestävyyden yksimielisyys kauan Kuopion kirjaltajien keskuudessa! — Toivomme olisi, että muuallakin seurattaisiin Kuopiolaisien hyvää esimerkkiä.

— *Fredrikshamns typografer* ha beslutit bilda typografförening. Tryckerifaktorn G. A. Bergroth m. fl. ha anhållit om fastställelse af stadgar för „Haminan Kirjaltajain yhdistys“. — Enighet ger stycka. — Stadgarna ha redan stadfästs. — Lycka till god fortsättning.

— *Suomen kirjanpainajain sairaspukassan* tulot tekevät kolmannelta vuosineljännekseltä 556 mkaa 69 p. Menot saman ajan kuluessa nousevat 808 mk 90 p., siis 252 mk 21 p. enempi kuin tulot.

Tällä ajalla on kassaan yhtynyt 13 uutta jäsentä.

Kassasta on maksettu sairaspua neljälle jäsenelle, joista kaksi pitkällisen taudin takia saanut 28 §:n mukaan 20 mk kuukaudessa.

Hautausapua on maksettu yhden jäsenen kuolinpesälle.

Eläkettä on annettu yhdelletoista leskelle.

— *Dödsfall.* Måndagen den 21 sept. afled efter långvarigt lidande tryckerikonstförvanden *Hjalmar Kallio* i en ålder af blott 25 år och 8 månader. Den afidne arbetade vid „Jyväskylä tryckeri“.

Söndagen den 25 oktober kl. 1/2 9 f. m. afled sätterekonstförvanden *Johan Pirhonen* i en ålder af 42 år, efter ett längre lunglidande. Den afidne sörjes af maka och 8 barn samt en talrik vänskrets.

— *Kuolleita.* Kirjaltaja *Johan Pirhonen*, joka useamman kuukauden ajan oli sairavuoteen oma. na Marian sairaalassa, kuoli siellä sunnuntaina lokakuun 25 p:nä klo 1/2 9 a. p. 42 vuoden iässä.

Vainaja oli syntynyt Viipurissa ja suoritti siellä N. A. Zilliakuksen kirjapainossa tavalliset oppivuotensa. Työskenneltään oppipaikassaan muutamia vuosina taiturina muutti vainaja sieltä Helsinkiin, josta hän sittemmin siirtyi Turkuun Åbo Tidning'in kirjapainoa perustettaessa ja työskenteli sitten useammat vuodet mainitussa kirjapainossa. V:nä 1890 muutti P. Turusta Helsinkiin ja työskenteli, paitsi parissa muussa, viimeksi J. Simeliuksen perill. osakeyhtiön kirjapainossa, josta vanha vihollisemme keuhkotauti pakotti hä-

net viimein Marian sairaalaan, jossa kärsimykset vihdoin heltyivät.

Ammatissaan oli vainaja yleensä kätevä ja suoritti puhtaasti ladelmia Suomen, Ruotsin ja Venäjän kielissä sekä muitakin yleistietoa ja ammattitaitoa vaativia tehtäviä. Työpaikassaan oli P. yleensä nöyryä päälliköilleen ja ystävällinen työtovereilleen.

Vainajata kaipaavat lähinnä vaimo sekä 5 tytöä ja 3 poikaa, joista useimmat vielä olisivat suotuisasti isän turvaa tarvinneet. P. kuului Suomen kirjaltajain sairaspukassaan.

Syysk. 21 p:nä vaipui Jyväskylässä kuolon uneen kirjaltaja *Hj. Kallio* ainoastaan 25 v. 8 kk. vanhana sairastettuaan „kirjaltajarutto“, joka lie-nee johtunut jo kolkoilta oppiajoilta. *Hj. Kalliossa* on manalle mennyt suoralaontoinen, pidetty toveri, joka hartaudella seurasi yhteisiä pyrintöjämme paikallisten olojen estäessä niihin tehokkaammin osaaottamasta. Suremaan jäi nuori leski,

Kepeät mullat haudalleen!

T.

Tänne sähköiteitse tulleen tiedon mukaan kuoli t. k. 29 p:nä Vaasassa kirjaltaja *Bernhard Kokko* 24 vuoden ijässä.

— *Tukholman kirjav. yhd. 50-vuotinen juhla* on Helsingin kirjav. yhd. saapuneen kirjeen mukaan siirretty lauantaiksi marrask. 7 p:ksi.

— *Uppskjutens fest.* Stockholms typografförenings 50-års fest har, enligt till Helsingfors typografförening anländ skrifvelse, uppskjutits till lördagen den 7 november.

— *Björneborgs typografer* sammanträdde till möte lördagen den 24 oktober. Från Finska typografförbundet interimstyrelse hade nämligen anlänt ett cirkulär, däri Björneborgs typografer uppmanades inträda i Förbundet såsom afdelning.

Till ordförande för Björneborgs förbundsafdelning valdes, sedan hr E. Vahlstein på anförda skäl förklarar sig icke kunna mottaga uppdraget, faktor *F. Alho* samt till styrelsemedlemmar hrr *E. Vahlstein* och *F. Strömmer* samt till revisorer hrr *J. Pakkala* och *K. G. Lindholm*.

Till kassör för Finska typografernes reshjelpskassafilial i Björneborg valdes faktor *F. Alho* i st. f. hr A. Hokkanen som lämnar orten.

— *Ett steg framåt — eller tillbaka?* Eoligt hvad det förljudes torde äfven *Uusi Suometar* komma att utgifvas om måndagarna midtdagstiden. — Det värda bladets *arbetarevänlighet* kan ej annat än beklagas, ty utom att måndagsarbetet förlänges med omkring 5 timmar, så blir det en nödvändighet att aflägga om söndagarna, så att stilen räcker till för båda numrorna. Häraf synes, att arbetarenes intressen *beaktas lika mycket* af de svenska som finska tidningarnas redaktioner.

— *Typografföreningen i Åbo*, som ända från sin tillkomst hört till arbetareföreningen såsom en fackförening, har under senaste tider ungäts med planer att skiljas från nämnda förening. Vid ett möte senaste söndag beslöto typograferne dock, enl. Aura, med två rösters pluralitet att kvarstå i arbetareföreningen.

— *Lotteriet* till förmån för Finska typografernas understöds- och pensionsförening synes omfattas med stort intresse af personalerna å de skilda tryckerierna samt af deras familjer och vänner, så t. ex. ha Finska literatursällskapets kvinnliga personal samt den gifta personalens hustrur bildat en syklubb, med ändamål att samla i hop vinster till det samma. Lotteriet omfattas äfven med värme af våra principaler, hvilka måste betecknas såsom glädjande.

— *Nya Pressens sättere* ha erhållit en regelbundnare arbetstid. Arbetstiden räknas från kl. 3 e. m. till omkr. 3 f. m. Då afläggningstid och raster därifrån afdrages torde sättningsstiden gå upp till 7 timmar och däromkring. — Detta är glädjande att arbetarenes sak tages i betraktande på alla håll, äfven här i landet.

— *Kirjapainonmistaja* hra luutnantti Th. v. Frenckell on taasen joutunut vuoteen omaksi. Palattuaan Itaaliasta, jossa hra v. F. viime kesän kuluessa oli parannusta hakemassa vaikeaan tautiinsa — verenvuotoon —, oli hän jo siksi terve, että toisella viikolla lähti asioilleen kartanoonsa Anolaan Porin seutuville, vaan sieltä palattuaan on sama tauti häntä uudestaan kohdannut, jotta hän tätä nykyä taasen makaa vuoteen omana.

— *Paperitehtaan perustamista varten* Voikonkoskeen Valkealassa on varatuomari R. Elving ostanut Oravalan kartanon myllyn tonttineen senaattori Hornborgilta 32,000 mkasta, Mattilan kylän myllyn tonttineen 12,800 mkasta, talokas Hirven osan koskesta 2,400 mkasta sekä nimism. Andersinilta hänen omistamansa Sipilän tilan tuntemattomasta hinnasta. Kaikki nämä sijaitsevat Valkealan puolella koskea. Iitin puolelta koskea on hra Elving ostanut Kyöperilän myllyn tontin 18,000 mkasta, Pilkanmaan kylän myllyn tonttineen 40,000 mkasta ja Sommarbergin perillisten myllyn tonttineen 21,000 mkasta sekä myöskin hra Lagerbergin maapalan ja omistusoikeuden koskeen tuutemattomasta hinnasta. — Jyr.

— *Rättelse.* I senaste numret ingår en notis under rubriken „Inbjudning till Stockholms 50-åriga jubileifest“ bör vara „Stockholms Typograf-förening 50 åriga jubileifest.“

— *Gutenbergs garantifond* har erhållit från Vasa 16 mark, hvilket vi med tacksamhet emot-tagit.

— *Extra bilaga.* Som bilaga till Gutenberg följer med denna nummer „Friedrich Krebs Maschinfabriks priskurant“.

— *Tariffrågan inför Stockholms typografiska förening.* Vid sammanträden den 3 och 4 okt. förelåg till behandling förslag till ny tariff, utarbetadt af vid ett föregående sammanträde valda komiterade.

Komiterades förslag blef nästan oförändradt antaget.

De vigtigaste punkterna i detta förslag äro: 30 öres alfabetsberäkning, 20 kr. minimilön, 15 % lokaltillägg, 9 timmars arbetsdag, borttagande af bestämmelsen om formatpåläggning och närmare stipulationer, där „öfverenskommelsen“ och beskaffenheten“ förut varit förhärskande.

Förslaget har ingifvits till förbundsstyrelsen för allmän omröstning. Förbundsstyrelsen har ämnat taga frågan under behandling i samband med det förslag som upprättats af den vid förbundsmötet tillsatta komitén för tidningssättning, hvilket af komiterade förklarats vara så nära färdigt, att endast underskrifter erfordrades.

För att få till stånd ett fullödigt och acceptabelt förslag innan omröstningen verkställes, har förbundsstyrelsen gifvit Typografiska föreningen i uppdrag att oförtöfvadt inleda underhandlingar med Stockholms boktryckare.

Föreningssträfvandena. — Yhdistysrienoista.

— *Kirjainpääntäjien yhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa,* joka pidettiin sunnuntaina t. k. 18 p:nä klo 1/25 i. p., oli käsiteltävänä Tukholman kirjainpääntäjien yhdistykseltä tullut kutsumus osaaottamaan sanotun yhdistyksen t. k. 31 päivänä viettämään 50-vuotiseen muistojuhlaan. Asiasta syntyi vilkas keskustelu, jonka loppupäätökseksi tuli, ettei yhdistys nykyisissä olosuhteissa ole tilaisuudessa lähettämään edustajaa juhlaan. Sen sijaan päätettiin onnentoivotuskirjelmällä tervehtää naapurimaan juhlivia ammattimiehiä. Kirjelmän laatiminen jätettiin toimikunnan tehtäväksi.

— *Typografernes förening* sammanträdde söndagen den 18 oktober till extra möte med anledning af till föreningen ankommen inbjudan från

Stockholms Typografiska förening, att deltaga i dess 50-års jubileum den 31 oktober. Föreningen beslöt emellertid att icke sända någon representant till festen, utan en hälsningsskrifvelse.

— *Perheiltamaan,* jonka kirjanp. yhd. juhlatuimikunta oli toimeenpannut lauantaina t. k. 17 p:nä Arkaadia-teatterin lämpiössä, saapui huvitelevää väkeä runsaasti. Ohjelma alkoi yhd. soitokunnan soitolla, jota hartaudella kuunneltiin. Seurasi sitten muutamia hauskoja, näytteliä Latun kertomia kaskuja, jotka vaikkakin lyhykäisinä, mutta hyvin kerrottuna, aikataavalla kutkuttivat kuulijain nauruhermoja. Yhdistyksen laulukunta antoi myös suosiollista apuaan ohjelmaan, laulamalla useat eri kerrat niin hyvin vanhoja kuin uusiakin laulujaan. Lopuksi alkoi tanssi, tuo ill-taman paras puoli, joka vilkkaana vuoroin torvisoiten vuoroin taas pianon sävelten kaikuessa kesti aina aamupuoleen saakka, jonka jälkeen kaikki menivät varmaankin täysin tyytyväisinä kotiinsa.

— *Familjesamkväm.* Lördagen den 17 okt. hade festbestyrelsen anordnat ett talrikt besök familjesamkväm i Arkadia teaterns foyer. Från programmet kan framhållas: hornmusik utförd af typografiska föreningens musikkår, som under käreans intresserade och energiske ledare hr Karl Sjöblom, utförde flere med ganska god ensemble utförda musikstycken. Skådespelaren Lattu skördade emellertid lejonparten af åhörarenas gunst, genom sina på ett humoristiskt sätt utfärda „godbitar“. Föreningens manskvartett exekverade några sångstycken och hr E. Mustonen berättade en humoristisk berättelse om „gammalpigor och gamla ungarlar“. Dansen följde så på programmet och utfördes med lif och lust af den danslystna publiken. Festbestyrelsen hade all heder af tillställningen.

Sport. — Urheilua.

— *Sportklubben* föranstaltar söndagen den 1 nov. täflingar i olika slags sportlekar, samt en dragkamp emellan de olika tryckeriernas personaler, i Gardes manegen. Programmet upptager äfven sång och musik. Täflingen vidtager precis kl. 10 f. m. Det är att hoppas, att samma lifliga intresse, som kommit sportklubben till del, äfven nu och framgent skall skänkas densamma

— *Urheiluklubi* toimeenpanee sunnuntaina marrask. 1 p:nä kilpailuja erilaisissa urheiluleikeissä sekä väkivedossa eri painojen miehistön välillä Kaartin maneesissa. Ohjelmaan kuuluu myös laulua ja soittoa. Kilpailu alkaa täsmälleen klo 10 a. p. Toivottavaa, on että sama vilkas innostus, jota on osotettu urheiluklubille, myöskin nyt ja edelleen tulisi sen osaksi.

Leväperäisyyttäkö vai tuulenpieksämistä.

Syyskuun 17 ja 18 p:nä 1892 vietettiin täällä Helsingissä suuri 250-vuotinen kirjainpainon muistojuhla. Juhlan ohjelmaan kuului muun muassa myös keskustelukokous, joka pidettiin oikein Seura-huoneen juhlasalissa. Tämä kaikki on hyvää tähän asti. Mutta näistä kysymyksistä — 8 luvultaan — ei ole tullutkaan käytännössä mitään — liittokysymystä lukuunottamatta. Kohta ensimmäinen kysymys, kotimaisten mallien vaihdon aikaansaamisesta, alustajana johtaja J. Berger, on jäänyt kokonaan unhotuksiin, vaikka kysymystä lämpimästi kannattivat niinkin arvoisat henkilöt kuin lehtori Göös, johtajat Ahlstedt, Berger, Finander ja luutnantti Th. Frenckell, joka istui puheenjohtajana. — Samalla lailla ovat jääneet kaikki muutkin kysymykset.

Vähän parempi tulos lienee ehkä ollut ensimmäisen v. 1894 pidetyn kirjaltajakokouksen kysymyksen kanssa, vaikka niistäkin suurin osa jäi vaan lausutuiksi „toivomuksiksi“.

Näin käy myös usein Kirjainpääntäjien yhdistyksen päätöksien kanssa. Esiintyy joku innokas puhuja jonkun hyvän asian kanssa, saa kaikilta kannatusta, valitaan komitea, johon kysymyksen alustaja ja innokas kannattaja tietysti ensimmäiseksi; mutta nyt se onkin loppu. Harvoin on edes tämä komitea kokoontunut perustavaan kokoukseen. On juuri kun raketti joka nousee ilmaan, loistaa hetken ja sammuu. Näin on käynyt suomalaisen oppikirjakomitean, kirjainpainotuotteiden näytteilleasettamisen y. m. m. samanlaisten hyödyllisten asiain kanssa.

Eikö tämä ole leväperäisyyttä, kerrassaan poistettavaa leväperäisyyttä. On kyllä tosi, että nämä kysyvät asianomaisilta työtä ja kärsivällisyyttä, mutta se myös tiedetään, ettei mitään saada ilman — tiedettiin jo ennen kysymyksen nostamista. Onhan sulaa tuhlausta kustantaa huoneuksia tämmöisiä kokouksia varten ja laatia seikkaperäisiä alustuksia kysymyksille, kun ei niistä tule sen enempää.

— n —

Breflåda. — Kirjeläätikko.

Vi tacka för de rikliga bidragen. Inkomma efter det utrymnet medgifver.

Useita meille lähetettyjä kirjoituksia on tilan ahtauden tähden täytynyt jättää ensi numeroon.

Gutenbergin hrat asiamiehet!

Tämän vuoden tilausmaksut ovat nyt suoritettavat.

A. V. Berg.

Osoite: Päivälehdin kirjap.

Gutenbergin tilausmaksuja

on saapunut Kuopiosta hra Y. Valkosen kautta 24: 75.

A. V. Berg.

Till invalidfonden

influtna medel genom sparbössorna från den 13/6—15/10 96 af följande tryckerier:

Päivälehtis tryckeri	Fmk 23: 41
Simelii arvingars tr.	10: 20
Finska Litteratur tr.	5: 01
Nya Pressens tr.	3: 30
Weilin & Göös tr.	3: —
Centraltryckeriet	1: 30
Petterson & Co tr.	1: 25
Unsi Suometars sätäre	4: 15
Typograf. förening	—: 90
F. Tilgmanns tr.	—: 73
Saltzensteins tr.	—: 52
Senatsens tryckeri	—: 50
G. Arvidsons tr.	—: —
Frenckell & Sons tr.	—: —
Hufvudstadsbl. tr.	—: —
Summa	Fmk 51: 27

H:fors 13/6 96.

Josef Sigell.

Satunnaisten menojen rahasto.

Lokakuulla on täkäläisistä kirjainpääntäjien säästöalattikkojen kautta kerääntynyt seuraavat summat:

Hufvudstadsbladetin latojat	12: 50
Päivälehdin kirjainpääntäjä *)	8: 25
Weilin ja Göösin kirjap. **)	6: 50
Uuden Suomettaren latojat	4: 25
Suom. Kirj. Seuran kirjap.	2: 07
Sentraalikirjainpääntäjä	2: 05
Pettersonin ja Kumpp. kirjap.	1: 35
Nya Pressenin kirjap.	1: 35
Senaatin kirjap.	—: 85
Frenckellin ja pojan kirjap.	—: 60
Simeliuksen perillisten kirjap.	—: 45
Hbl. siviililatojat	—: —
Summa	Smk 40: 22

G. E.

*) Kaikki taiturit — kahta lukuun ottamatta — luovuttaneet puoli prosenttia palkastaan.

**) Kaikki latojaiturit ja yksi painaja luovuttaneet puoli pros. palkastaan.